

Lokal överenskommelse mellan Tierps kommun och civilsamhället

Dokumentets giltighet och beslut

Dokumentnamn: Lokal överenskommelse mellan Tierps kommun och civilsamhället

Gäller fr o m: 2022-06-08

Gäller t o m: 2027-12-31

Fastställd av: Kommunfullmäktige § 56/2022

Fastställd: 2022-06-08

Diarienummer: KS 2022/362

Dokumentansvar och handläggning

Dokumentansvarig: Helena Carlsson, kommundirektör
Handläggare: Sara Sjöqvist, utredare/utvecklare, Kvalitet och strategisk utveckling

Dokumenthistorik

Version: 1.0

Innehållsförteckning

Gemensam samverkan för hållbar utveckling.....	4
Varför en lokal överenskommelse?.....	4
Lokal överenskommelse för samverkan mellan Tierps kommun och civilsamhället	5
Kommunens och civilsamhällets olika roller	5
Gemensamma principer för samverkan.....	6
Åtaganden för Tierps kommun	7
Åtaganden för civilsamhällets aktörer.....	7
Aktivitetsplan.....	8
Att ansluta sin förening till överenskommelsen.....	8
Uppföljning och revidering.....	8

Gemensam samverkan för hållbar utveckling

Det ska vara lätt för invånarna i Tierps kommun att engagera sig och delta i den lokala samhällsutvecklingen. Det konstateras i kommunens vision. Likaså att Tierps kommun ska vara en föregångare i omställningen till ett hållbart samhälle.

FN har antagit 17 globala utvecklingsmål, Agenda 2030, som syftar till att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Sveriges kommuner har en central roll i genomförandet av målen och i Tierps kommun är de styrande för budget och flerårsplanen. Samtidigt är det tydligt att kommunen på egen hand inte kan lösa de utmaningar vi står inför. Ett starkt och engagerat civilsamhälle är avgörande för att kommunen ska utvecklas i en hållbar riktning och för att vi som samhälle gemensamt ska kunna lösa de utmaningar vi står inför. Att kommunen och civilsamhället utvecklar fungerande samverkansformer är därför avgörande för att Agenda 2030-målen ska uppnås.

Kommunfullmäktige fastställer varje år *plan för Tierps kommuns ekonomi och verksamhet*. Här fastställs de mål som är styrande för alla kommunens verksamheter. Dessa mål kan alltså förändras beroende på vilka politiska partier som i valet röstats fram att styra kommunen.

Den lokala överenskommelsen (LÖK) handlar om hur samverkan mellan kommunen och civilsamhället, och samverkan mellan civilsamhällets aktörer, ska utvecklas. Den gäller alltså oavsett vilka mål som kommunfullmäktige antar. Målen styr däremot inom vilka *områden och frågor* som kommunen på olika sätt kan komma att samverka med civilsamhället.

Begreppen **civilsamhälle** och **föreningar** används båda i den lokala överenskommelsen. Detta eftersom den vanligaste organisationsformen inom civilsamhället är just föreningsformen. Det utesluter inte samverkan med andra aktörer inom civilsamhället.

Varför en lokal överenskommelse?

Det övergripande syftet med överenskommelsen är att skapa samsyn, tillit och förtroende mellan parterna. Överenskommelsen innehåller principer och åtaganden för samverkan mellan Tierps kommun och civilsamhällets aktörer. Den är en gemensam grund att stå på för kommunen och de aktörer som aktivt väljer att ansluta sig till överenskommelsen. Överenskommelsen innebär inte att det kommunala ansvaret för välfärdsfrågor och välfärdsutvecklingen i Tierps kommun ska flyttas över till civilsamhället.

Innehållet i överenskommelsen är framtaget i bred samverkan mellan Tierps kommun och civilsamhället bland annat genom en enkätundersökning samt dialogträffar på fem olika orter. Mer information om hur den lokala överenskommelsen togs fram finns på tierp.se.

Lokal överenskommelse för samverkan mellan Tierps kommun och civilsamhället

Inledningsvis förklaras vad som menas med begreppet samverkan. Kommunens samt civilsamhällets olika roller, ansvarsområden och förutsättningar beskrivs också. Därefter följer de **principer** för samverkan som parterna ställer sig bakom. Sist presenteras de **åtaganden** som respektive part förbinder sig att verka för.

Olika former av samverkan

En förutsättning för god samverkan är att alla parter upplever att de vinner på den. I praktiken kan samverkan ske på olika sätt. Det kan exempelvis handla om kunskaps- och informationsutbyte, föreningsbidrag, upphandling, idéburet-offentligt partnerskap (IOP) eller genom att driva gemensamma projekt med intern och/eller extern finansiering. För att tillsammans ta sig an framtidens utmaningar behöver dock alla parter vara öppna inför att samverkansformer utvecklas över tid.

Kommunens och civilsamhällets olika roller

Kommunen och civilsamhällets aktörer har olika roller, ansvarsområden och förutsättningar. Parterna verkar delvis enligt skilda logiker och regleras på olika sätt vilket påverkar arbetsformer, handlingsutrymme och kultur. Det är en styrka som gör att parterna kompletterar varandra. Det är också viktigt att det finns en förståelse för den andres bakomliggande drivkrafter och förutsättningar för att undvika missförstånd.

Tierps kommun är en politiskt styrd organisation som styrs av de mål som kommunfullmäktige har satt upp. Kommunen är enligt lag skyldig att driva vissa verksamheter som till exempel skolor, social omsorg och samhällsplanering, medan andra verksamheter är frivilliga. Genom det kommunala självstyret har kommunen stor frihet att själv bestämma över sin verksamhet. Viss verksamhet bedrivs också genom kommunens helägda bolag exempelvis bostadsförsörjning, grönytor, avfallshantering samt vatten och avlopp.

Civilsamhället är en arena skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet där människor, grupper eller organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. Här ingår allt från olika slags föreningar och nätverk till registrerade trossamfund, sociala företag med mera. Kännetecknande för dessa aktörer är att de frivilligt valt att gå samman kring en idé och värdegrund. Allmännyttan eller medlemsnytta är deras främsta drivkraft.

Gemensamma principer för samverkan

Följande principer ska prägla samverkan mellan civilsamhällets aktörer och Tierps kommun.

Dialog och tillgänglighet

En kontinuerlig och öppen dialog mellan parterna är avgörande för att vi tillsammans ska kunna arbeta för kommuninvånarnas bästa. All dialog ska kännetecknas av ömsesidigt respekt, ödmjukhet och förståelse för parternas olika roller. Dialog om gemensamma utmaningar ska vara lösningsfokuserad och konstruktiv. Tröskeln för att komma i kontakt med varandra ska vara låg och stort fokus ska ligga på att återkoppla svar på ett tydligt sätt och inom rimlig tid.

Likvärdig behandling och transparens

Civilsamhällets aktörer ska alltid behandlas likvärdigt oavsett verksamhet, ort eller storlek. Eftersom dessa har olika förutsättningar och behov innebär likvärdig behandling inte att alla aktörer får exakt samma stöd av kommunen. Det ska däremot alltid vara transparent och tydligt hur och när kommunen stöttar och samverkar med en viss aktör.

Långsiktighet och helhetssyn

Långsiktighet är en förutsättning för att kunskap, engagemang och erfarenhet ska utvecklas och tillvaratas. De samverkansformer som etableras ska sträva efter att vara långsiktigt hållbara, samtidigt som de också kan förändras och utvecklas över tid. När parterna samverkar ska det även finnas en helhetssyn och förståelse för hur arbetet kan gynna hela Tierps kommun. Civilsamhällets aktörer kan naturligtvis jobba med sina egna mål och särintressen, men ska i samverkan med kommunen kunna lyfta blicken och verka för en god utveckling i hela kommunen som geografiskt område.

Självständighet och oberoende

Att civilsamhällets aktörer och kommunen är självständiga i förhållande till varandra bidrar till att fördjupa och utveckla det demokratiska samhället. Friheten att verka som oberoende parter ska därför värnas. Civilsamhällets aktörer ska kunna ha en kritisk roll som röstbärare och opinionsbildare utan att riskera ekonomiskt eller annat stöd från kommunen.

Mångfald och demokrati

I Tierps kommun finns ett stort antal föreningar och organisationer som erbjuder många möjligheter till engagemang, sammanhang och aktiviteter. Detta är en styrka och ska värnas. Aktörer som kommunen samverkar med ska präglas av demokratiska principer så som inkludering, jämställdhet och icke-diskriminering, i enlighet med diskrimineringslagen. De ska vara öppna för var och en som önskar stödja föreningens/organisationens ändamål och syfte, följa svensk lagstiftning och får inte bedriva verksamhet som kan skapa positiva attityder till våld, rasism eller bruk av alkohol, tobak, dopning eller andra droger.

Åtaganden för Tierps kommun

Tierps kommun åtar sig att:

1. aktivt söka samarbeten med civilsamhället för att identifiera gemensamma utmaningar och hitta lösningar till dem.
2. öka kunskapen inom alla sina verksamheter om civilsamhällets förutsättningar och vilka möjligheter som finns till samverkan.
3. synliggöra civilsamhället i kommunen och uppmärksamma hur det bidrar till samhällsutvecklingen.
4. utse en kontaktperson på kommunen som föreningarna i första hand ska vända sig till med frågor som rör samverkan och utveckling.
5. skapa ändamålsenliga forum för dialog mellan kommun och föreningsliv som fungerar långsiktigt över tid.
6. medverka till att skapa arenor för samverkan och kompetensutbyte mellan civilsamhällets aktörer. Varje år arrangeras en större samverkansträff för civilsamhället i kommunen.
7. stötta föreningslivet i kommunen att utvecklas och växa.
8. stötta de föreningar som tar ett övergripande ansvar för sin bygds utveckling.
9. underlätta utvecklingen och stimulera tillväxten av sociala företag genom att främja en marknad för dessa aktörer.

Åtaganden för civilsamhällets aktörer

Civilsamhällets aktörer åtar sig att:

1. aktivt söka samarbeten med andra civilsamhällesaktörer för att hitta lösningar på gemensamma utmaningar.
2. utbyta kunskap och information med varandra för att gynna samverkan och minska konkurrensen.
3. aktivt och konstruktivt delta i dialogtillfällen som arrangeras av kommunen.
4. uppdatera sina kontaktuppgifter så att dessa finns tillgängligt i det föreningsregister som tillhandahålls av kommunen.
5. säkerställa att idéer och förslag är brett förankrade i den egna verksamheten samt att information från kommunen sprids i organisationen.
6. tillsammans med kommunen möjliggöra en marknad för sociala företag och andra aktörer som verkar för en ökad anställningsbarhet hos människor.

Aktivitetsplan

För att säkerställa att parterna lever upp till sina åtaganden ska en aktivitetsplan årligen fastställas. Alla parter kan bidra med aktiviteter till planen. Aktivitetsplanen fastställs under den årliga större samverkansträffen. Den ska vara ett så kallat *levande dokument* vilket innebär att aktiviteterna kan komma att ändras eller omvärderas i samverkan mellan parterna beroende på förändrade förutsättningar eller möjligheter. Aktivitetsplanen följs upp varje år i samband med den årliga större samverkansträffen.

Aktivitetsplanen ska finnas på tierp.se tillsammans med annan information om den lokala överenskommelsen och samverkan med civilsamhället.

Att ansluta sin förening till överenskommelsen

Den lokala överenskommelsen vänder sig till Tierps kommun samt föreningar, sociala företag, trossamfund, stiftelser eller andra ideella organisationer som verkar inom Tierps kommun. Genom att ansluta sig till överenskommelsen ställer sig föreningen bakom de principer och åtaganden som parterna gemensamt kommit överens om.

På tierp.se finns information om hur civilsamhällets aktörer ansluter sig till överenskommelsen samt hur de går tillväga för att självmant lämna den. Kommunen kan, efter beslut i kommunstyrelsen, utesluta en aktör som bryter mot överenskommelsens principer.

Uppföljning och revidering

Den lokala överenskommelsen ska följas upp en gång vart femte år genom nära dialog med civilsamhällets aktörer.